

1. Dispoziții generale:

1.1 Actele legislative și normative de securitate și sănătate în muncă:

- **Constituția RM**
- **Codul muncii nr. 154-XV din 28 martie 2003**
- **Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10.06.2008. . HG nr. 95 din 05.02.2009, Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale.**
- **HG nr. 1361 din 22.12.2005** pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă.
- **HG nr. 1335 din 31.10.2002**, Evaluarea condițiilor de muncă, unde pot fi stabilite compensări pentru muncă în condiții nefavorabile
- **HG nr. 353 din 05.05.2010** Cu privire la aprobarea cerințelor minime de SSM (anexa nr. 4, calcularea volumului de aer în încăperi).
- **HG nr. 1487 din 31.12.2004**, Lista – tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare pentru instituții și întreprinderi.
- **Ordinul nr. 132 din 17.06.1996** Privind examenele medicale obligatorii la angajare în muncă și periodice ale lucrătorilor care sunt supuși acțiunilor factorilor nocivi și nefavorabili

1.2. Drepturile și obligațiunile lucrătorului

Art. 9 Drepturile și obligațiunile de bază ale salariatului

Drepturile și obligațiile de bază ale salariatului

(1) Salariatul are dreptul: ...

b) la muncă, conform clauzelor contractului individual de muncă;

c) la un loc de muncă, în condițiile prevăzute de standardele de stat privind organizarea, securitatea și sănătatea în muncă, de contractul colectiv de muncă și de convențiile colective;

...

e) la odihnă, asigurată prin stabilirea duratei normale a timpului de muncă, prin reducerea timpului de muncă pentru unele profesii și categorii de salariați, prin acordarea zilelor de repaus și de sărbătoare nelucrătoare, a concediilor anuale plătite;

...

(2) Salariatul este obligat:

a) să-și îndeplinească conștiincios obligațiile de muncă prevăzute de contractul individual de muncă;

b) să îndeplinească normele de muncă stabilite;

c) să respecte cerințele regulamentului intern al unității și să poarte în permanență asupra sa permisul nominal de acces la locul de muncă, acordat de angajator;

...

1.3. Responsabilitatea pentru încălcarea actelor de securitate și sănătate în muncă.

Conform art. 23 din Legea SSM nr. 186 persoanele cu funcții de răspundere și lucrătorii care nu respect cerințele de securitate și sănătate în muncă poartă răspundere:

disciplinară, administrativă, penală și materială.

A. Sancțiuni disciplinare (art. 206 CM)

Pentru încălcarea disciplinei de muncă angajatorul are dreptul să aplice față de salariați următoarele sancțiuni disciplinare: *avertismentul, mustrarea, mustrarea aspră și concedierea.*

B. Sancțiuni administrative (art. 55 Cod contravențional, 31.05.2009)

Încălcarea cerințelor actelor legislative și normative din domeniul SSM:

- Se sancționează cu amendă 100-140 UC aplicată persoanei fizice;
200-350 UC pers. cu funcții de răspundere
350-450 UC pers. juridice.
- Aceleași acțiuni săvârșite asupra minorului:
120-150 UC;
250-350 UC;
400-480 .

C. Sancțiuni penale (art. 183, aliniatul 1, CP)

Încălcarea de către o persoană cu funcții de răspundere a Normelor de SSM, dacă acestea au provocat accident de muncă se pedepsește:

1. **Cu amendă** 200-500 UC;
2. **Lucru în folosul comunității** 100-200 ore;
3. **Închisoare** până la 2 ani.

Conform art.183,alin.2 din CP, persoanele pedepsite cu închisoare,timp de 3 ani, nu pot ocupa un post de conducere.

D. Răpundere materială (art.18, Legea SSM nr. 186 din 10.07.08)

Îndemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau decesului lucrătorului în urma unui accident sau a unei boli profesionale. (*Repararea pagubei se face la casa națională*)

Așadar, indemnizația unică din contul unității va fi:

1. Reducerea capacității de muncă a salariatului : *salariul mediu lunar pe țară pentru fiecare procent de pierdere a capacității de muncă*, dar nu mai puțin de un salariu anual al accidentatului
2. Decesul salariatului: salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți,pe care acesta nu i-a trăit pînă la vârsta de 62 ani,dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

Dacă accidentul a avut loc și din cauza lucrătorului, se aplică răspunderea mixtă în dependență de gradul de vinovăție al accidentatului

2. Legislația muncii:

2.1. Timpul de muncă și timpul de odihnă:

Timpul de muncă

Art.95 (2) Durata normală a timpului de muncă al salariaților din unități nu poate depăși 40 de ore pe săptămână.

Art.98 (1) Repartizarea timpului de muncă în cadrul săptămânii este, de regulă, uniformă și constituie 8 ore pe zi, timp de 5 zile, cu 2 zile de repaus.

(4) Timpul săptămânii de lucru, regimul de muncă – ... – se stabilesc prin regulamentul intern al unității și prin contractul colectiv și /sau prin contractele individuale de muncă.

Art.100 (7) Angajatorul poate stabili, cu acordul scris al salariatului, programe individualizate de muncă, cu un regim flexibil al timpului de muncă. Dacă această posibilitate este prevăzută de regulamentul intern al unității sau de contractul colectiv de muncă.

Timpul de odihnă

Art. 107 (1) În cadrul programului zilnic de muncă, salariatului trebuie să i se acorde o pauză de masă de cel puțin 30 minute.

(4) Durata repausului zilnic, cuprinsă între sfârșitul programului de muncă într-o zi și începutul programului de muncă în ziua următoare, nu poate fi mai mică decât durata dublă a timpului de muncă zilnic.

Art. 109 (1) Repausul săptămânal se acordă timp de 2 zile consecutive, de regulă sâmbăta și duminica.

(4) Durata repausului săptămânal neîntrerupt nu trebuie să fie mai mică de 42 ore, cu excepția cazurilor când săptămâna de muncă este de 6 zile.

2.2. Protecția muncii a femeilor și a tinerilor:

Art. 248 (1) Este interzisă utilizarea muncii femeilor la lucrări cu condiții de muncă grele și vătămătoare, precum și la lucrări subterane, cu excepția lucrărilor subterane de deservire sanitară și socială și a celor care nu implică munca fizică.

(2) Este interzisă ridicarea sau transportarea manuală de către femei a greutăților care depășesc normele maxime stabilite pentru ele.

2.3. Modul de cercetare, înregistrare și evidență a accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale.

Efectuarea cercetării accidentelor se efectuează conform anexei nr. 1 la Regulamentul privind modul de cercetarea a accidentelor de muncă, Hotărîrea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005.

3. Securitatea și sănătatea în muncă:

3.1. Factorii de producție agresivi și nocivi și cauzele accidentelor produse la întreprindere.

Stabilirea factorilor de producție agresivi și nocivi și a cauzelor accidentelor produse la întreprinderi va fi efectuată în conformitate cu *Regulamentul cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, Hotărîrea Guvernului nr. 1335 din 10.10.2002.*

3.2. Riscurile profesionale specifice unității.

Risc profesional – combinație între probabilitatea și gravitatea unei posibile leziuni sau afectări a sănătății într-o situație periculoasă. (*Riscurile profesionale vor fi menționate în dependență de specificul unității în care urmează să activeze angajatul.*)

3.3. Metodele de evaluare a riscurilor profesionale.

- Evaluarea riscurilor profesionale se efectuează *prin orice metodă însușită de evaluatori* și se finalizează cu propunerea măsurilor de prevenire a riscurilor profesionale.
- Rezultatele evaluării riscurilor profesionale vor fi consemnate într-o fișă de evaluare a riscurilor profesionale, care va cuprinde informațiile specificate în metoda de evaluare aplicată.

Riscul la locul de muncă poate fi evaluat în 5 etape:

Etapa 1: Colectarea informațiilor.

Etapa 2: Identificarea pericolelor.

Etapa 3: Evaluarea riscurilor generate de pericole.

Etapa 4: Planificarea acțiunilor de eliminare sau reducere a riscurilor. Analiza evaluării.

Etapa 5: Elaborarea documentației de evaluare a riscurilor.

3.4. Reguli de comportare și protecție a muncii lucrătorilor.

Fiecare lucrător își va desfășura activitatea în conformitate cu pregătirea profesională și instruirea sa, precum și cu instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă primite din partea angajatorului, astfel încât să nu expună la pericol de accidentare sau de îmbolnăvire profesională nici propria persoană și nici alte persoane care ar putea fi afectate de acțiunile sau de omisiunile lui în timpul lucrului, Legea Securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008, cap. IV, art. 19 (1).

3.5. Organizarea locului (postului) de muncă.

- fiecare lucrător se prezintă la serviciu cu 10 – 15 min înainte de începerea zilei de muncă pentru a-și pregăti locul (postul) de muncă (*aerisirea încăperii, curățare umedă, pregătirea echipamentului individual de muncă etc.*)
- după finisarea zilei de lucru își va curăța locul de muncă pentru evitarea unor accidente ulterioare (*depozitarea echipamentului de protecție la locul cuvenit, deconectarea de la sursa de curent a aparatelor și utilajelor electrice, lăsarea locului de muncă în stare de ordine corespunzătoare etc.*)

3.6. Reguli de bază privind exploatarea utilajului electric:

- a) să utilizeze corect mașinile, aparatele, uneltele, substanțele periculoase, echipamentele de transport și alte mijloace de producție;
- b) să utilizeze corect echipamentul individual de protecție pus la dispoziție și, după utilizare, să îl înapoieze sau să îl pună la locul destinat pentru păstrare;
- c) să excludă deconectarea, schimbarea sau mutarea arbitrară a dispozitivelor de protecție ale mașinilor, aparatelor, uneltelor, instalațiilor, clădirilor și altor construcții, precum și să utilizeze corect aceste dispozitive;
- d) să comunice imediat angajatorului și/sau lucrătorilor desemnați orice situație de muncă pe care au motive întemeiate să o considere un pericol grav pentru securitate și sănătate, precum și orice defecțiuni ale sistemelor de protecție;
- e) să aducă la cunoștință conducătorului locului de muncă și/sau angajatorului orice caz de îmbolnăvire a lor la locul de muncă sau orice accident de muncă suferit de ei;
- f) să coopereze cu angajatorul și/sau cu lucrătorii desemnați, atâta timp cât este necesar, pentru a face posibilă realizarea oricăror măsuri sau cerințe dispuse de inspectorii de muncă sau pentru a da posibilitate angajatorului să se asigure că mediul de lucru este în siguranță și nu prezintă riscuri profesionale în activitatea lucrătorului;

g) să însușească și să respecte instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă, Legea Securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008, cap. IV, art. 19 (2).

4. Igiena de producție:

4.1. Ventilarea naturală și mecanică.

Ventilarea este procesul de schimbare sau înlocuire a aerului într-un spațiu pentru a oferi înaltă calitate aerului din interior.

Ventilarea naturală este aerisirea unei clădiri cu aer din exterior, fără a folosi un ventilator sau alt sistem mecanic. Aceasta poate fi realizată cu geamuri care se deschid sau guri de aerisire, atunci când spațiile pentru ventilare sunt mici și arhitectura permite.

Ventilarea mecanică sau "forțată" de ventilare este utilizată pentru a controla calitatea aerului din interior. Excesul de umiditate, mirosuri, și contaminanți fizici din aer, este adesea controlat prin diluarea sau înlocuirea lui cu aer din exterior prin intermediul ventilatoarelor, unităților de recirculare a aerului sau alte sisteme mecanice.

4.2. Iluminarea naturală și industrială.

Luminii îi aparține un rol important în reglarea unor principale funcții ale organismului. Lumina și radiația vizibilă sunt componente ale regimului de iluminat. Radiația vizibilă are lungimea de undă în diapazonul 380-760 μm ($\mu\text{m} = 0,000001 \text{ mm}$).

Iluminarea naturală a încăperilor întreprinderilor industriale creată de lumina naturală a razelor solare depinde de timpul zilei, sezon, factorii meteorologici, orientarea atelierelor de producție ș.a. Există următoarele forme de iluminare naturală a încăperilor: a) laterală prin ferestre; b) de sus prin corpuri de lumină (bovindouri) instalate în acoperișuri și c) mixtă (ambele forme).

Iluminarea artificială: În caz dacă iluminarea naturală nu asigură condiții necesare de activitate vizuală, atunci încăperile întreprinderilor industriale sunt iluminate cu lumină artificială. Există 3 feluri de iluminare artificială: a) generală - se iluminează toată încăperea inclusiv și locurile de luau; b) locală - fluxul de lumină iluminează locul de lucru (strung, utilaj) și c) mixtă - se iluminează încăperea și locul de luau separat.

4.3. Influența zgomotului și vibrației asupra organismului uman.

- nivelul maxim admisibil al presiunii acustice și vibrației – în intervalul 70-95 dB, însă în **NCM E.04.02-2006** este specificat nivelul maxim al mediului acustic în dependență de încăperi, teritoriu și destinația acestora.
- metodele principale de combatere a zgomotului și vibrației - dispozitive de combatere a zgomotului și vibrațiilor (*antifon*)

5. Mijloace individuale de protecție (după specificul și aplicarea lor):

- Îmbrăcămintea de lucru (echipament de protecție).
- Încălțăminte de lucru.
- Mijloace de protecție a mâinilor.
- Mijloace de protecție a capului, ochilor și feței.
- Mijloace de protecție ale organelor respiratorii.
- Mijloace de protecție împotriva zgomotului și vibrației.

6. Securitatea antiincendiu:

6.1. Standarde, reguli și instrucțiuni de securitate antiincendiu:

- instalațiile să fie exploatate conform normelor și să fie întreținute în stare perfectă de funcționare;
- este interzisă iluminarea cu flacără deschisă a locurilor care prezintă pericol de incendiu;
- lichidele combustibile și materialele necesare pentru curățenie se vor păstra în locurile special amenajate;
- la finisarea lucrului se vor deconecta de la sursă toate aparatele și utilajele electrice;
- fumatul doar în locurile special amenajate;
- asigurarea ventilării încăperilor;
- să respecte regulile și măsurile de prevenire și stingere a incendiilor conform instrucțiunilor de apărare împotriva incendiilor;
- să utilizeze, potrivit instrucțiunilor, substanțele periculoase, instalațiile, utilajele, mașinile, aparatura și echipamentele de lucru;
- să nu efectueze manevre și modificări nepermise la mijloacele tehnice de protecție sau de intervenție pentru stingerea incendiilor;
- să comunice imediat conducătorului locului de lucru orice situație pe care o consideră un pericol de incendiu, precum și orice defecțiune sesizată la locul de muncă;
- să acorde ajutor, atât cât este rațional posibil, oricărui alt salariat aflat într-o stare de pericol, etc.

6.2. Cauzele principale ale incendiilor și exploziilor:

- utilizarea incorectă a utilajelor electrice;
- exploatarea utilajelor electrice defecte;
- utilizarea echipamentelor electrice improvizate;
- fumatul în locuri interzise (care nu sunt special amenajate pentru fumat);
- scurgeri de produse inflamabile;
- scînteii mecanice în apropierea combustibililor sau compușilor/substanțelor/produselor inflamabile, etc.

6.3. Mijloacele primare de stingere a incendiilor și regulile de utilizare ale acestora.

(Stingătoarele și sistemele anti-incendiu).

6.4. Acțiunile personalului la apariția focarului de incendiu:

1. Păstrați-vă calmul.
2. Anunțați incendiul. *(Telefon pompieri – 901! De asemenea se anunță Conducătorul locului de muncă, Serviciu Pază, Serviciul Intern de Protecție și Prevenire)*
3. Evacuarea în siguranță. *(Salvați persoanele aflate în pericol! Urmați căile de evacuare marcate! Nu folosiți ascensorul! Fiți atenți la indicatoare! Acționați conform Schemei de Evacuare!)*
4. Stingeți incendiul. *(Utilizați stingătoarele!)*

7. Acordarea primului ajutor medical în caz de:

- 1.1. Electrocutare:
 - scoateți victima de sub acțiunea curentului electric;
 - verificați starea de conștiință;

- transportați accidentatul la spital.
- 1.2. Arsuri: (*Răcirea zonei -> Verificarea stării de conștiință ->Transportarea la spital*)
 - termice;
 - chimice (cu acizi și soluții alcaline);
 - electrice;
 - prin radiații.
- 1.3. Intoxicații: (*Transportarea de urgență la spital*)
 - alimentară;
 - chimice;
 - cu pesticide;
 - cu monoxid de carbon (*Scoaterea la aer liber -> chemarea ambulanței*), etc.
- 1.4. Fracturi:
 - închise (*prevenirea întreruperii circulației -> imobilizarea zonei ->transportarea la spital*);
 - deschise (*Hemostaza -> imobilizarea zonei -> transportarea accidentatului*).
- 1.5. Traume ale ochilor (*Acoperă ochiul cu un șervețel curat -> fixează pansamentul cu un pansament și acoperă al doilea ochi pentru prevenirea mișcării globurilor oculare; în caz de arsură: deschide ochiul cu precauție și tratează cu un jet de apă*).

Elaborat: inginer superior
al Serviciului Intern de Protecție și Prevenire

Corina LISA